

ส่วนที่ 2

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(พ.ศ.2566-2570)

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

1) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติทั้งในมิติเศรษฐกิจที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างเต็มที่ ผลผลิตการผลิตของภาคบริการและภาคเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ มิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชาชน การแก้ปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการและการขยายโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะยังคงมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ มิติสิ่งแวดล้อม ที่การฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ความท้าทายใหม่ ๆ ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ การเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนจากการรวมกลุ่มภายในภูมิภาคและการเปิดเสรีด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเชื่อมโยงของระบบนิเวศ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่รอบคอบและครอบคลุมเพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วิสัยทัศน์ประเทศคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ

ทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) ความสุขของประชากรไทย (2) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ (3) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (4) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ และ (5) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง โดย (1) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (2) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ (3) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ (4) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ

2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิม และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย (1) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน (2) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (3) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล

3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย (1) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (2) การพัฒนาและผลิตกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงรวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ และ (3) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

4. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญ ก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน โดย (1) การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (2) การเสริมสร้าง

และชำระไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และ (3) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค
โลก รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

5. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย (1) การพัฒนากลไกให้
พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม (2)
การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ และ (3) การพัฒนากลไกและองค์กร
ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3
ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต
และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำ
มาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดรับกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2)
“ปรับปรุงจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบ
คมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการ
พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของ
ผู้ประกอบการ พัฒนาคมนาคม รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับ
ยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจาก
ภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก
ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนใน
ประเทศได้ในคราวเดียวกันตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม
ภายในประเทศ และการกระจายรายได้ (2) ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจุบันการผลิตและแรงงาน (3) การ
ลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา และ (4) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการ
สร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และ
ความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย (1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (2) เกษตรปลอดภัย (3) เกษตรชีวภาพ
(4) เกษตรแปรรูป และ (5) เกษตรอัจฉริยะ

2. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่ขับเคลื่อน
ประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย (1) อุตสาหกรรมชีวภาพ
(2) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร (3) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (4)
อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์และ (5) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

3. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของ
การท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย (1)
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (2) ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (3) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย
(4) ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ และ (5) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

4. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้าน โครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดย (1) เชื่อมโยง โครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ (2) สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (3) เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ (4) พัฒนา โครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ (5) รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค

5. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ที่มี ทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดย (1) สร้าง ผู้ประกอบการอัจฉริยะ (2) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน (3) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด (4) สร้างโอกาสเข้าถึง ข้อมูล และ (5) ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคน ไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลัก คิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มี นิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเองตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) การ พัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (3) การพัฒนาสังคมและครอบครัวไทย โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่

1. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและ วัฒนธรรมที่พึงประสงค์โดย (1) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว (2) การบูรณาการเรื่อง ความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (3) การสร้างความเข้มแข็งใน สถาบันทางศาสนา (4) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (5) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (6) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (7) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (1) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (2) ช่วงวัยเรียน/ วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 (3) ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับ ศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (4) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ

3. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มี ทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย (1) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำ หรับศตวรรษที่ 21 (2) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท (4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (5) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทย ตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคม

โลก (6) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และ (7) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

4. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดย (1) การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อตั้งแต่ระดับปฐมวัย (2) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุน ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ และ (3) การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศให้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ

5. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย (1) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (2) การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ (3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (5) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี และ (6) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดย (1) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (3) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และ (4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

7. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดย (1) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต (2) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ (3) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ (4) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึงตัวชีวิต ประกอบด้วย (1) ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร (2) ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน (3) ความก้าวหน้าในการพัฒนาจังหวัดในการเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และ (4) คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

1. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดย (1) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก (2) ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค (3) กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร (4) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน (5) สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม (6) ลงทุนทาง

สังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง (7) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และ (8) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง

2. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีโดย (1) พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีในภูมิภาค (2) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ (3) จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต (4) ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด (5) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ (6) การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่

3. การเสริมสร้างพลังทางสังคม โดย (1) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัวและดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ (2) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (3) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน (4) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม (5) สนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และ (6) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสร้างสรรค์ เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล

4. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดย (1) ส่งเสริมการปรับตัวกิจกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ (2) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง (3) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน และ (4) สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ อย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทาง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริงตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (2) สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู (3) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (4) ปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ประเด็น ได้แก่

1. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว โดย (1) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (2) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด (3) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ (4) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (5) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

2. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล โดย (1) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล (2) ปรับปรุง ฟื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ (3) ฟื้นฟูชายหาดที่เป็น

แหล่งท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกันและแก้ไขทั้งระบบ และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม และ (4) พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศโดย (1) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (2) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (3) มุ่งเป้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชน และ (4) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

4. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย (1) จัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ (2) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน (3) จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล (4) สงวนรักษา อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (5) พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และ (6) เสริมสร้างระบบสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม และยกระดับความสามารถในการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ

5. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดย (1) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (2) เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล (3) พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศและส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (4) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานโดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน และ (5) พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหารของประเทศและชุมชน ในมิติปริมาณ คุณภาพ ราคา และการเข้าถึงอาหาร

6. ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ โดย (1) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย (2) พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม (3) จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และ (4) พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาค

ส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรมตัวชี้วัดประกอบด้วย (1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ (2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ (3) ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบและ (4) ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่

1. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดย (1) การให้บริการสาธารณะของภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค และ (2) ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้

2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดย (1) ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (2) ระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและ (3) ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ

3. ภาครัฐมีขนาดเล็ก gọn เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดย (1) ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม (2) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ (3) ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

4. ภาครัฐมีความทันสมัย โดย (1) องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ และ (2) พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ โดย (1) ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม และ (2) บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

6. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย (1) ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต (3) การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้ และ (4) การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ

7. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น โดย (1) ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (2) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และ (3) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียมมีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย

8. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค โดย (1) บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (2) ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอน

ของการค้นหาความจริง (3) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน (4) ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม และ (5) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับปัจจุบัน)

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ โดยมี 6 ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนมากไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น แนวทางการพัฒนาที่สำคัญประกอบด้วย (1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ (2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต (4) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ (5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ (6) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และ (7) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัวที่เปราะบาง และส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยมีความคืบหน้าช้า ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่างของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐาน

ทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง และได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้นแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ อาทิ ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลนักเรียนที่ครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน สนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุน การศึกษาต่อระดับสูง (2) การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทั้งในระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ (3) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน อาทิ สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์กรการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน/ตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นแม่ข่าย

3. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกซบเซาและข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า การพัฒนา 5 ปีต่อจากนี้ไป จึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพและมีเสถียรภาพ ภาคส่งออกมีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิตภาพการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกันมากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ภาคการเกษตรเน้นเกษตรกรรมยั่งยืนและให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้และแข่งขันได้มากขึ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งในด้านการคลัง อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร และการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณ และด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ (2) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน

4. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคต ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น และข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติการสร้างความมั่นคงด้านน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย แนวทางการพัฒนาสำคัญประกอบด้วย (1) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม (2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน (3) การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม (4) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (5) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (6) การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ (7) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (8) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอก ในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย และภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการคุกคามทางเศรษฐกิจ โดยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงเน้นในเรื่องการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สังคมมีความสามัคคี ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติมีความพร้อมต่อการรับมือภัยคุกคามทั้งภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ และแผนงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแนวทางการพัฒนาสำคัญประกอบด้วย (1) การรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ (2) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ (3) การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ (4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์

ของชาติทางทะเลเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทะเล และ (5) การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพหุมิติขอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพหุมิติขอบในสังคมไทย การพัฒนาระยะต่อไปจึงต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นในเรื่องการลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ รวมทั้งประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้มิได้กระทำความผิด แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า (2) ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ (3) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการ (4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง (5) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพหุมิติขอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม และ (6) ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ที่ผ่านมาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องในการดำเนินการ และปัญหาเชิงปริมาณ คุณภาพ และการบริหารจัดการการให้บริการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดความเข้มของการใช้พลังงานและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนาระบบขนส่งทางรางและทางน้ำเพิ่มปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และขยายขีดความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสารของท่าอากาศยานในกรุงเทพมหานครและท่าอากาศยานในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด้านพลังงานเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย และลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และการพัฒนาด้านสาธารณสุขการ (น้ำประปา) แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง อาทิ พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ และพัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ (2) การสนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาการบริหารจัดการในสาขาขนส่ง (3) พัฒนาระบบโลจิสติกส์

สตีกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากล และ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้า (4) พัฒนาด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงานให้ เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงาน ทดแทนและพลังงานสะอาด (5) พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของ ประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ และ (6) พัฒนาระบบน้ำประปา อาทิ พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง และการบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมี ประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความ ได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศมากกว่าการสะสมองค์ ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับ ประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่สังคม นวัตกรรมได้ การพัฒนาจึงเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่ม ความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาค การผลิตและบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชน แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) เร่งส่งเสริมการ ลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนา กลุ่ม เทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (2) พัฒนา ผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค่นวัตกรรมด้านการออกแบบและการ จัดการธุรกิจที่ผสมการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย และ (3) พัฒนาสถานะ แวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากร สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนา ศักยภาพนักวิจัยให้มีทั้งความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยี

9. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และ การดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ของ ประชาชนโดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน รวมทั้งลดแรงกดดัน จากการกระจุกตัวของการพัฒนาในกรุงเทพฯ และภาคกลางไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนในภูมิภาคของ ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมาก ขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม พื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมี

ระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ บริเวณชายแดนแนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย (2) การพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และ (3) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ พัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

10. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลักคิดเสรี เปิดเสรีและเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่นๆ กับมิตรประเทศ และเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้าง และเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการแสวงหาตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาครวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค

ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาค อาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ และประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน (6) สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติประเทศ (7) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ (8) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน (9) บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ และ (10) ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

3) แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

3.1) แผนพัฒนาภาค

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาพื้นฐานด้านการขาดแคลนน้ำดินคุณภาพต่ำประสพอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซาก คนมีปัญหาทั้งในด้านความยากจน และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ แต่มีความพร้อมด้านสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาด้านพื้นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการวิจัยเพื่อใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการแสวงหาโอกาสการ าคความรู้ ทุน เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภายนอกมาช่วยขับเคลื่อน โดยการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งและพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงและข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงที่กำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาเสริมสร้างกิจกรรมการพัฒนาใหม่ๆ ให้แก่ภาคเพื่อให้มีอัตราการเติบโตที่สูงเพียงพอต่อการลดความเหลื่อมล้ำกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศได้ในระยะยาว

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ปัญหาปัจจัยพื้นฐานด้านน้ำและดิน ให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของภาค
2. เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้
3. เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ
4. เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
5. เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และมีบทบาทสนับสนุนประเทศเป็นศูนย์กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เป้าหมาย

1. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคขยายตัวเพิ่มขึ้น
2. สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ลดลง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำโดยการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำหนอง ผายและพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่เดิม และพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติให้สามารถเพิ่มปริมาณการกักเก็บ รวมทั้งพัฒนา

แหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม สร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) อ่างเก็บน้ำฝาย และแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่การเกษตร

2) พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ซี มูล โดยศึกษา สำรวจ และจัดหาพื้นที่เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ แม่น้ำในภาคและระหว่างภาค

3) พัฒนาระบบส่งและกระจายน้ำ เช่น ระบบสูบน้ำ อาคารบังคับน้ำ คลองส่งน้ำ เป็นต้น

4) บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ โดยดำเนินการในระดับลุ่มน้ำให้มีความสมดุลระหว่างการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และมีการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะยาวเพื่อป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาอาชีพและรายได้ของผู้มีรายได้น้อย โดยสร้างโอกาสให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยมีที่ดินทำกินของตนเอง ส่งเสริมการมีอาชีพ สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ยกกระดับฝีมือและอบรมให้ความรู้เพื่อให้มีรายได้เสริมและเกิดความมั่นคงทางรายได้ตามแนวทางกาฬสินธุ์โมเดลและหนองบัวลำภูโมเดล

2) พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส โดยเพิ่มสวัสดิการทางด้านสังคมให้กับกลุ่มผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้พิการและผู้สูงอายุ และสนับสนุนการออมเพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ และพึ่งพาตนเองได้ในบั้นปลายชีวิต ยกย่องสถานพยาบาลชุมชนในพื้นที่ห่างไกลให้ได้มาตรฐาน และใช้ประโยชน์จากระบบสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงโรงพยาบาลขนาดใหญ่ให้สามารถดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ

3) พัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระจายบริการด้านการศึกษามีคุณภาพให้มีความเท่าเทียมระหว่างพื้นที่ เพื่อพัฒนาทักษะให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้สถาบันทางสังคม บูรณาการร่วมกันระหว่าง “ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา สื่อ และภาคเอกชน” ในการหล่อหลอม ปลุกฝัง ค่านิยม วัฒนธรรมให้คนไทยด าเนินชีวิตที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

4) พัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคเฉพาะถิ่น แก้ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่เสี่ยง อาทิจังหวัดขอนแก่น สกลนคร ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ อ่างนาจเจริญ มหาสารคาม อุดรธานี นครพนม และยโสธร โดยส่งเสริมการเรียนรู้ในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับให้แก่ประชาชน ทั้งในชุมชนและเยาวชนในสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและค่านิยมในการบริโภคอาหารปรุงสุกจากปลาน้ำจืดมีเกล็ด กำจัดสิ่งปฏิกูลจากชุมชนบริเวณรอบแหล่งน้ำอย่างถูกหลักสุขาภิบาล สร้างเครือข่ายโรงพยาบาลในการคัดกรอง เฝ้าระวัง วินิจฉัยและรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับและผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี พร้อมทั้งพัฒนาระบบคัดกรองกลุ่มเสี่ยงและระบบฐานข้อมูลเพื่อติดตามการทำงาน

5) พัฒนาโภชนาการแม่และเด็ก โดยส่งเสริมการบริโภคไอโอดีนและให้ความรู้แก่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กในด้านโภชนาการที่เหมาะสม ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ และวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นการพัฒนาเด็กในช่วง 0 - 3 ปี

แรก และยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนและพื้นที่ห่างไกลให้ได้มาตรฐาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพเด็กก่อนวัยเรียน ให้มีพัฒนาการความพร้อมทั้งทักษะสมอง ร่างกาย และสังคม

6) อำนวยความยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ โดยยกระดับการให้ความช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสด้านกฎหมายและคดีความ บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายภาคประชาชนในการแก้ไขข้อพิพาทในชุมชนโดยสันติวิธีและสร้างการรับรู้กฎหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาอาชีพและรายได้ของเกษตรกร โดยสร้างความมั่นคงของเกษตรกรรายย่อย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และระบบนิเวศ การพัฒนาการเกษตร สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรและสถาบันเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ การเกษตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นมืออาชีพ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม

2) พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง ในพื้นที่จังหวัดยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และศรีสะเกษ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่น ๆ โดยปรับกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต พร้อมทั้งขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิตและแปรรูปโดยใช้นวัตกรรม การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี และการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกันเองของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชน รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสม และเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพและการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนมาตรการส่งเสริมตลาดสีเขียวในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3) ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนไปสู่สินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) และความต้องการตลาด โดยส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ศรีสะเกษ และอุบลราชธานีโดยสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งตลาดกลาง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญที่เป็นสารตั้งต้นในการแปรรูปผลิตสินค้า ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม เลย อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ให้มีปริมาณมากพอและมีคุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ และส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์และอุบลราชธานี และโคนม ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริมการปลูกแปลงหญ้าและปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงและทักษะ

เกษตรกร รวมทั้งการจัดระบบมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่าย และขยายตลาดไปสู่อาเซียน

4) ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio Economy) ให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญของภาค โดยมุ่งลงทุนสร้างเศรษฐกิจบนฐานของการวิจัยและนวัตกรรมระดับสูง ในลักษณะสหวิทยาการที่ใช้ทรัพยากรฐานชีวภาพ (พืช สัตว์ จุลินทรีย์) รวมถึงวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ของเสียและน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ และชุมชน พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและนวัตกรรมในมิติใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิรูปภาคเกษตร อาหาร สาธารณสุขและการแพทย์ พลังงาน อุตสาหกรรมเคมี และภาคสังคม โดยพัฒนาให้ นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และสกลนคร เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุดรธานี โดยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP พัฒนาระบบรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างแบรนด์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งออก ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่และธุรกิจแนวใหม่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และตอนล่าง 2 ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากวัตถุดิบและของเหลือทิ้งทางการเกษตร/อุตสาหกรรม และฐานความหลากหลายทางชีวภาพไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น ชีวเภสัชภัณฑ์อาหาร อาหารสัตว์ในอนาคต โปรตีนทางเลือก ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ พลาสติกชีวภาพ (bioplastic) สารสกัดจากพืชมูลค่าสูง เอนไซม์หรืออาหารเสริมสุขภาพจากจุลินทรีย์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางพลังงานระดับชุมชน จากการนำวัตถุดิบในชุมชน ของเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะครัวเรือนมาผลิตเป็นพลังงานเพื่อใช้ในครัวเรือนหรือชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนในระดับชุมชน

5) ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ SMEs ธุรกิจ Startup และวิสาหกิจชุมชน ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ในพื้นที่เชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ร้อยเอ็ด มุกดาหาร เพื่อการส่งออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นอุตสาหกรรมสีเขียวและการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ พัฒนาผู้ประกอบการ รวมทั้งสนับสนุนความรู้ด้านกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม การพัฒนาช่องทางการตลาดในต้นทุนที่ต่ำโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น E-Commerce, E-Marketing เป็นต้น

6) ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมคราม และส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค อาทิ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ สกลนคร อุดรธานี หนองบัวลำภูและจังหวัดที่มีศักยภาพ เป็นต้น โดยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบ และตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงานศึกษาวิจัยสร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ยกระดับผู้ประกอบการและนักออกแบบรุ่นใหม่ ให้มีทักษะ มีความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบและการจัดการ เพื่อให้สินค้ามีความหลากหลายและทันสมัย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

7) พัฒนาเมืองศูนย์กลางจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่ โดยจัดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่มีคุณภาพและให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและกิจกรรมเศรษฐกิจในเมือง จัดระบบบริการสังคมที่ได้มาตรฐาน ที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้ความสำคัญต่อการผังเมือง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ความสะอาด และดูแลความปลอดภัยของประชาชน และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และสนับสนุนพลังงานสะอาด

8) อนุรักษ์และส่งเสริมการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ต้นน้ำและป่าธรรมชาติที่สำคัญ ในพื้นที่จังหวัดเลย อุดรธานี สกลนคร ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ โดยกำหนดและทำเครื่องหมายแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่านอกเขตอนุรักษ์ให้ชัดเจน ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ป่าปลูกป่า และป้องกันการบุกรุก เพื่อรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินรวมถึงการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

9) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาภาค โดยใช้ประโยชน์จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านการวิจัยพัฒนาที่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ สร้างความเชื่อมโยงสถาบันการศึกษา และภาคเอกชนเพื่อพัฒนาเครือข่ายของอุตสาหกรรมในลักษณะคลัสเตอร์ สนับสนุนสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย ให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นประยุกต์และทดลองเพิ่มขึ้น ทั้งการจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ การทำวิจัยตลาด การทดสอบผลิตภัณฑ์ และโรงงานนำร่องเพื่อให้สามารถแปลงงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ โดยส่งเสริมชุมชนในการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำถิ่นในแต่ละเดือนในพื้นที่ต่างๆ โฆษณาประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้สินค้า บริการ แหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน และเมืองเก่า ได้แก่ เมืองเก่าบุรีรัมย์ เมืองเก่าพิมาย เมืองเก่าสุรินทร์ เมืองเก่านครราชสีมา และเมืองเก่าสกลนคร พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของชุมชนต่าง ๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ส่งเสริมการขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มสุขภาพสตรี เป็นต้น

2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยบูรณาการจัดการแผนท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่ดึงดูดเด่นหรืออัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่มาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอารยธรรมอีสานใต้ และเชื่อมโยงสู่ประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและบริการที่มีจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ที่สร้างจากทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความจดจำและสร้างความโดดเด่น ลอกเลียนได้ยาก พัฒนาคู่มือและผู้ประกอบการการท่องเที่ยวให้เป็นมืออาชีพ รักษามาตรฐานการให้บริการ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี พัฒนาระบบ โลจิสติกส์ขนถ่ายนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยและสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยว

3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อานาจเจริญ อุบลราชธานี และสกลนคร และพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เลย-อุดรธานี-หนองบัวลำภู-หนองคาย สปป.ลาว โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสองฝั่งโขง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยว/พักผ่อนชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง

(Leisure/Lifestyle) การท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินทางแบบคาราวาน (Cycling/Caravan Tours) การท่องเที่ยวเชิงมหรหกรรม (Festivals/Events) เป็นต้น พัฒนาการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาท่าเรือและการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการที่เกิดจากชุมชนเพื่อสร้างงานและรายได้ เน้นพัฒนาผู้ประกอบการด้านการจัดการและทักษะทางภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองบัวลำภู และชัยภูมิ โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต ออกแบบการจัดแสดง จัดนิทรรศการ มัลติมีเดีย หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม มีความสนุกสนานรื่นรมย์เสมอ (play and learn) ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศเพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวิวัฒนาการของภาคตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน ปลุกฝังให้เด็กเข้าพิพิธภัณฑ์ผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนและนันทนาการของครอบครัว พัฒนาสินค้า/บริการ/ของที่ระลึก ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและกลับมาได้บ่อยครั้ง

5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา โดยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งจากการกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจการแข่งขันต่างๆ การผลิตอุปกรณ์/ชุดกีฬา/ของที่ระลึก สนามแข่งขัน อาหารเสริมและเครื่องดื่ม โรงแรม ร้านอาหาร การเดินทางและขนส่ง ประกันภัย สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ เป็นต้น ส่งเสริมการศึกษาในด้านเวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และการบริหารจัดการธุรกิจกีฬา เพื่อผลิตบุคลากรรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกีฬา สนับสนุนการจัดมหกรรมกีฬานานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

6) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติในจังหวัดชัยภูมิ เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน สนับสนุนให้คนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งให้ความรู้นักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

7) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่ายเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชน กับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้พัฒนาสินค้า OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึกร้านอาหาร ที่พักให้มีคุณภาพดี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตามความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ๆ ของภาค

แนวทางการพัฒนา

1) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้แล้วเสร็จตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อาทิ แผนการพัฒนารถไฟความเร็วสูง ช่วงนครราชสีมา-หนองคาย การพัฒนาโครงข่ายรถไฟทางคู่ ช่วงขอนแก่น-หนองคาย ช่วงจิจระ-อุบลราชธานี และโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและทางพิเศษ ช่วงระยองเศรษฐกิจ EWEC ด้านตะวันออก

2) เร่งพัฒนาโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งภายในภาคให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ อาทิ การพัฒนารถไฟสายใหม่ (บ้านไผ่-นครพนม) โครงการพัฒนาท่าอากาศยาน ให้สามารถรองรับปริมาณความต้องการเดินทางและขนส่งสินค้าทางอากาศที่เพิ่มขึ้น (อุดรธานี อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ขอนแก่น เลย และสกลนคร) และขยายถนน 4 ช่องจราจรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง

3) พัฒนาเมืองขอนแก่นให้เป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การบริการสุขภาพและศูนย์กลางการศึกษา โดยจัดทำแผนแม่บทพื้นที่ศูนย์กลางความเจริญ เช่น เขตอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เขตนวัตกรรม พื้นที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และพื้นที่เปิดโล่ง เป็นต้น พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างพื้นฐานหลักที่เชื่อมโยงระหว่างภาค เร่งรัดพัฒนาระบบขนส่งรางเบาเมืองขอนแก่น พร้อมทั้งส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะในเมืองให้เชื่อมโยงระหว่างเมืองและระบบขนส่งอื่น

4) พัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งระบบรางในเมืองที่มีศักยภาพที่สำคัญ อาทิ เมืองขอนแก่น เมืองนครราชสีมา และเมืองอุบลราชธานี โดยพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบเมืองกระชับ ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสานทั้งการทำงาน การอยู่อาศัย และการนันทนาการล้อมรอบสถานีขนส่ง และพัฒนาพื้นที่บริเวณเมืองชายแดนที่มีศักยภาพ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อาทิ นครพนม หนองคาย มุกดาหาร ให้มีความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นศูนย์กลางความเจริญในการกระจายความเจริญไปยังพื้นที่โดยรอบ

5) พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม โดยพัฒนาและยกระดับความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและผลิตชิ้นส่วนอากาศยานและระบบราง ที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล พัฒนากำลังแรงงานและนวัตกรรมเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินในจังหวัดนครพนม ร้อยเอ็ด และขอนแก่น อุตสาหกรรมระบบรางในจังหวัดขอนแก่น นครราชสีมา และพัฒนาสถานีขนส่งสินค้าในจังหวัดขอนแก่น นครราชสีมา และอุดรธานี

ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาด่านชายแดน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด่านศุลกากรให้เพียงพอ สนับสนุนการจัดการด่านพรมแดนแบบเบ็ดเสร็จ CIQ (Customs/Immigration/Quarantine) ให้ได้มาตรฐานสากล เร่งเชื่อมต่อระบบสารสนเทศภายในและระหว่างหน่วยงานเพื่อสามารถให้บริการ ณ จุดเดียว (National Single Window) เพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนที่มีศักยภาพ

2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงชายแดน โดยเร่งก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-ปากซัน) พัฒนาเส้นทางใหม่เชื่อมโยงบึงกาฬ-อุดรธานี และรถไฟความเร็วสูง เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย ลาว เวียดนาม และจีน ให้มีความสะดวก ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

3) พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มุกดาหาร นครพนม และหนองคาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการลงทุนและสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน พร้อมทั้งเร่งรัดการดำเนินงานโครงการและมาตรการสำคัญในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการ CIQ ที่ได้มาตรฐานสากล

3.2) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1)

มีเป้าหมายสำคัญที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้าและการลงทุน การท่องเที่ยว และการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร เพื่อให้ครอบคลุมการพัฒนาในทุกๆ ด้าน มีศักยภาพในการแข่งขันและรองรับประชาคมอาเซียนได้ มีการเชื่อมโยงการพัฒนาในแต่ละด้านที่สามารถสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ นักลงทุนและประชาชนในพื้นที่ และมีความสัมพันธ์กับด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร ในเส้นทางทางท่องเที่ยวจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกรสามารถสร้างรายได้จากการขายสินค้าทางการเกษตร OTOP และสินค้าแปรรูปต่างๆ ได้ ถนนที่เชื่อมโยงสู่กลุ่มจังหวัดนั้น จะต้องเป็นถนนที่มีความปลอดภัยสามารถเดินทางท่องเที่ยว และขนส่งสินค้าได้อย่างสะดวกสบาย สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนว่าถ้าได้ตัดสินใจมาลงทุนภาคอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมการเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 แล้ว จะต้องเป็นฐานการผลิตที่มีศักยภาพได้แรงงานมีการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการผลิต สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้ การท่องเที่ยวจะต้องมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามและมีความสะอาด มีการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีการใช้นวัตกรรมในการพัฒนาทุกๆ ด้าน เน้นการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนา กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ให้เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับภาคเศรษฐกิจในพื้นที่

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์)

- 1) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- 2) พัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร
- 3) สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร
- 4) เพิ่มศักยภาพ และส่งเสริมนวัตกรรมทางด้านการผลิต
- 5) พัฒนาการค้าสู่สากล และส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์)

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว
- 2) ยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการและแรงงานให้มีคุณภาพเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว

3) การส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ ทำการตลาดท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาทุนมนุษย์ผ่านระบบการศึกษาอย่างเท่าเทียม

**ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาทุนมนุษย์ และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัย อย่างเท่าเทียม
แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์)**

- 1) การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างความเท่าเทียม ดูแลความสงบ และความเรียบร้อยในพื้นที่
- 2) ส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัย
- 3) การพัฒนาทุนมนุษย์ผ่านระบบการศึกษาอย่างเท่าเทียม

**ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์)**

- 1) ส่งเสริมการบริหารจัดการระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ป่าไม้ แหล่งน้ำ ชยะ และมลภาวะ) ของกลุ่มจังหวัดแบบมีส่วนร่วม
- 2) ส่งเสริมมาตรการป้องกัน การแก้ปัญหา และเยียวยาจากปัญหาทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่

3.3) แผนพัฒนาจังหวัดหนองบัวลำภู (พ.ศ.2566 – 2570)

“หนองบัวลำภู เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว”

**ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย**

- 1) คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-net ระดับ ม.ปลายเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
- 2) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้น 1 ปี
- 3) อัตราการเข้าเรียนรวมระดับ ม.ปลายและอาชีวะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
- 4) คริวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
- 5) แรงงานมีประกันสังคมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12 ต่อปี
- 6) ประชากรผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลช่วยเหลือจากภาครัฐ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70
- 7) อัตราการว่างงานในกำลังแรงงานลดลงร้อยละ 1 ต่อปี
- 8) ประชากรเป็นโรคที่ไม่ใช่โรคติดต่อ (NCD) (ต่อแสนประชากร) ลดลงร้อยละ 0.25 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) สร้างโอกาสการศึกษาให้ประชาชนอย่างทั่วถึง และเร่งรัดยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล (3R 8C)
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนด้วยกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE
- 3) พัฒนาศักยภาพของครัวเรือนและชุมชนในการประกอบสัมมาชีพตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) จนเป็นวิถีชีวิต (Way of Life)
- 4) สร้างโอกาสการเข้าถึงระบบประกันสังคมและสวัสดิการของรัฐ
- 5) สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้กับคนในสังคมทุกช่วงวัยและผู้พิการ พัฒนาให้มีความเข้มแข็งตลอดชีวิต

- 6) พัฒนาศักยภาพแรงงาน/ผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ ให้มีอาชีพและมีรายได้
- 7) ส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสุขภาพประชาชน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 4 ต่อปี
- 2) รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี
- 3) พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 30,000 ไร่
- 4) พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
- 5) การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) พัฒนาเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบและยั่งยืน
- 3) พัฒนาศักยภาพและยกระดับผู้ผลิต ผู้ประกอบการด้วยองค์ความรู้ นวัตกรรม และส่งเสริม

การตลาด

- 4) ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อลดต้นทุนการผลิตภาคการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
- 2) จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่
- 2) ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญา ท้องถิ่นของจังหวัด
- 3) พัฒนาและยกระดับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- 4) สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่
- 5) ส่งเสริมประชาสัมพันธ์การตลาดด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ต่อปี
- 2) ปริมาณขยะลดลงร้อยละ 7 ต่อปี
- 3) ดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำดีขึ้นจากเกณฑ์มาตรฐานเฉลี่ย ร้อยละ 1 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม
- 2) อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่ลุ่มน้ำ

- 3) บริหารจัดการขยะและน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อความสงบสุข

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 1) คดีชีวิต ร่างกาย เพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ (ต่อแสนประชากร) ลดลงร้อยละ 2.5 ต่อปี
- 2) สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อแสนประชากร) ลดลงร้อยละ 10 ต่อปี
- 3) อุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อแสนประชากร) ลดลงร้อยละ 4 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

- 1) เสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2) เสริมสร้างพลังทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
- 3) รมรงค์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

“เป็นเมืองน่าอยู่ เคียงคู่รัฐค่าธรรมชาติ ประชาชนชาญฉลาดทำกิน ในดินแดนสันติสุข”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

เป้าประสงค์

- 1) พัฒนาศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน
- 2) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการชุมชน
- 3) จัดระบบการบริการสาธารณะชุมชน
- 4) ประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ในทุกมิติและได้รับการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มี

คุณภาพ

- 5) ให้คนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นคนดีมีคุณภาพ มีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่ง ชัน

และมีคุณธรรมจริยธรรม

- 6) เสริมสร้างขบวนการชุมชนเข้มแข็งและเชื่อมโยง
- 7) ยกกระตักการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน
- 8) เสริมสร้างให้ท้องถิ่นเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
- 9) เสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย สันติสุข และความสมานฉันท์ทุกภาคส่วน
- 10) ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของหน่วยงานของรัฐ
- 11) รมรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น
- 12) ส่งเสริมการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์

- 1) จำนวนความยาวของเส้นทางที่ก่อสร้างและซ่อมปรับปรุงได้มาตรฐาน
- 2) มีระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการชุมชนดีขึ้น
- 3) มีระบบการบริการสาธารณะชุมชนอย่างทั่วถึง

4) ประชาชนทุกคนได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ
5) มีคนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นคนดีมีคุณภาพ มีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขัน และมี
คุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น

- 6) มีขบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพิ่มขึ้น
- 7) ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น
- 8) ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้
- 9) สามารถสร้างความมั่นคงปลอดภัย สันติสุข และความสมานฉันท์ทุกภาคส่วนได้
- 10) มีระบบการประเมินผลความพึงพอใจ
- 11) มีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น
- 12) มีการส่งเสริมกีฬาสู่ความเป็นเลิศเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/แนวทางพัฒนา

- 1) เสริมสร้างศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง
- 2) ปรับปรุง พัฒนาและก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร
- 3) เสริมสร้างศักยภาพและขยายการให้บริการด้านสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ
- 4) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านบริการสาธารณสุขชุมชน
- 5) สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่ประชาชน เยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม
- 6) เสริมสร้างการประกันความเสมอภาคให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- 7) ส่งเสริมประสิทธิภาพการให้บริการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมโรค และภัยสุขภาพปลอดภัยใน

ชีวิต และทรัพย์สิน ห่างไกลจากโรคร้ายและยาเสพติด

- 8) เสริมสร้างให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพอนามัยที่ดี ลดละเลิกพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ
- 9) พัฒนาถ่ายทอดและคุ้มครองภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร
- 10) เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้ องค์กรความรู้ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และเพิ่มจริยธรรม
- 11) พัฒนาและส่งเสริมระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 12) เสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในองค์กรและชุมชน
- 13) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการระบอบการปกครองจังหวัด
- 14) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐทุกระดับจากทุกภาคส่วนในการ

แก้ไขปัญหา

- 15) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้มีความมั่นคง ปลอดภัย สันติสุข และความสมานฉันท์
- 16) พัฒนาระบบและปรับกระบวนการเพื่อลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกการให้บริการ
- 17) ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการทำงานสู่ความเป็นเลิศ
- 18) ส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาถ่ายทอดและคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการดูแลสุขภาพตนเอง
- 19) ส่งเสริม พัฒนาให้ประชาชน เยาวชน ดูแลสุขภาพตนเอง ออกกำลังกายเล่นกีฬาและลดละเลิก

พฤติกรรมเสี่ยง

- 20) ส่งเสริมการกีฬาพัฒนาทักษะสู่ความเป็นเลิศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

เป้าประสงค์

- 1) ทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
- 2) ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์
- 3) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ น้ำท่วมและคุณภาพน้ำ
- 4) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ แบบบูรณาการ
- 5) การบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน
- 6) ควบคุมและป้องกันมลพิษให้อยู่ในระดับมาตรฐาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 7) ปรับปรุงพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างจังหวัด

ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์

- 1) มีแหล่งทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น
- 2) มีทรัพยากรดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น
- 3) ทรัพยากรน้ำได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติแบบบูรณาการ
- 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการบริหารจัดการอย่างมีระบบ
- 6) มีแผนควบคุมและป้องกันมลพิษได้มาตรฐานมีโครงการปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 7) เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ
- 8) ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์และป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 9) จัดทำระบบบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งการป้องกันอุทกภัย

และรักษาคุณภาพน้ำ

- 10) ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พร้อมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ ศักยภาพการบริหารจัดการให้กับชุมชน

- 11) จัดทำระบบบริหารจัดการด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 12) สร้างภาคีเครือข่ายชุมชนในการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

- 13) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 14) พัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
เป้าประสงค์

- 1) ส่งเสริมและบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณี
- 2) เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีความเป็นไทย
- 3) ให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม มีการเชิดชูคุณค่าความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย
- 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) เพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์

- 1) มีการส่งเสริมและบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณีทุกปี
- 2) มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ความเป็นไทยทุกปี
- 3) วัฒนธรรมไทยได้รับการเชิดชูสู่สากล
- 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการส่งเสริมและนำมาประยุกต์ใช้
- 5) มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/แนวทางพัฒนา

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้ องค์กรความรู้ การอนุรักษ์วัฒนธรรมจารีตประเพณีและจริยธรรม
- 2) ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอดคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นการแพทย์แผนไทย การแพทย์

พื้นบ้านและสมุนไพร

- 3) พัฒนาองค์กรความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนา
- 4) ส่งเสริมวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- 5) ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- 6) ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

- 1) เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและรายได้เกษตรกร
- 2) ส่งเสริมกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน & SMEs
- 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งองค์ความรู้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่ม

สมรรถนะการประกอบอาชีพของประชาชน

- 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการ
- 5) เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริการ
- 6) เพิ่มมูลค่าจากการท่องเที่ยว
- 7) เพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนยากจน

ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์

- 1) ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2) เพิ่มการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน & SMEs ได้เพิ่มขึ้น
- 3) พัฒนาผลิตภาพหรือผลผลิตการเกษตรและหรือพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น
- 4) พัฒนาผลิตภาพหรือผลผลิตและหรือพัฒนาฝีมือแรงงานกลุ่มอาชีพ และผู้ประกอบการให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น
- 5) เพิ่มการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริการได้เพิ่มขึ้น
- 6) มีการประสานและร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพหรือเครือข่ายในการเพิ่มมูลค่าจากการท่องเที่ยว
- 7) คริวเรือนยากจนมีรายได้เพิ่มขึ้น

(2) ยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลนาหนองพุ่ม (พ.ศ.2566-2570)

1) วิสัยทัศน์

“เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โปร่งใส ใส่ใจคุณภาพชีวิต”

2) ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์ด้านนี้มีเป้าหมาย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน กระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบของประชาชนให้มีจิตสาธารณะ ร่วมกันคิดร่วมกันจัดหา ร่วมกันเรียนรู้และวิเคราะห์เข้าใจตนเอง โดยใช้กระบวนการชุมชนกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเอง สร้างความเข้มแข็งและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีงานทำมีรายได้ มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ สนับสนุนกิจกรรมกองทุนเพื่อการประกอบอาชีพ พัฒนารูปแบบการจัดการผลิตเน้นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง ลดค่าใช้จ่ายในการผลิต บริหารจัดการพื้นที่ของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีพึ่งตนเอง จัดตั้งหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง สร้างแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ ให้ประชาชนได้มีแหล่งเรียนรู้วิชาชีพ รู้วิธีวางแผนผลิตให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้าให้เอื้อประโยชน์ในการผลิต จัดให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การโฆษณาเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ การจัดนิทรรศการนำสินค้าชุมชนออกขายตามงานต่างๆ

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) การจัดทำแผนแม่บทชุมชน และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนทุกระดับ
- 2) พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพ ผลิตภัณฑ์ชุมชนและประชาชนทั่วไป
- 3) พัฒนาและส่งเสริมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การบรรจุภัณฑ์และการตลาดแก่สินค้าที่ผลิตในชุมชน
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
- 6) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ หรือการรวมกลุ่มในรูปแบบอื่นๆ
- 7) การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
- 8) ส่งเสริมสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 9) ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- 10) การพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจและบริการการท่องเที่ยว
- 11) ส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีด้านการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์ด้านนี้มีเป้าหมาย เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยเร่งรัดให้มีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น ควบคู่ไปกับการป้องกันการลักลอบบุกรุกทำลายป่าไม้ ป่าสาธารณะหรือป่าชุมชน เร่งสำรวจและจัดแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แนวเขตป่าสาธารณะให้เกิดความชัดเจน ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าชุมชน สนับสนุนการจัดการอย่างมีส่วนร่วม ให้ความรู้แก่ป่าอยู่ร่วมกันในลักษณะที่ทำให้คนมีภารกิจดูแลป่าให้มีความยั่งยืน ฟื้นฟูป่าไม้ตามแนวทางพระราชดำริ เพิ่มความชุ่มชื้นของป่า การจัดทำฝายต้นน้ำเพื่อชะลอการไหลของน้ำ การป้องกันไฟป่าสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังไฟป่าในชุมชน การแจ้งเหตุ การจัดการการใช้ประโยชน์จากป่าจะต้องควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ ในลักษณะคนอาศัยป่าป่าอาศัยคน ปกป้องดูแลให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การปรับปรุงอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ ป้องกันการขยายเขตพื้นที่การเกษตรบุกรุกแหล่งน้ำ ทำให้เกิดการตื้นเขิน การขุดลอกคูคลองให้มีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ กำจัดวัชพืชที่ขวางการไหลเวียนของน้ำเป็นสาเหตุของการตื้นเขิน จัดให้มีสถานีในการขยายพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำ รวมถึงการกำหนดจุดหรือสถานที่ห้ามจับสัตว์น้ำ การบริหารจัดการน้ำใต้ดิน นำน้ำใต้ดินมาใช้ประโยชน์ทั้งทางการเกษตร และอุปโภคบริโภคอย่างเป็นระบบและเพียงพอ ส่งเสริมการปลูกป่าในที่ไร้ปลายนา เพื่อเป็นแหล่งดูดซับน้ำลงสู่ใต้ดิน จะได้เพิ่มปริมาณน้ำใต้ดินให้มากขึ้น การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้เกิดความเป็นระเบียบสะอาด มีสุขลักษณะ มีระบบการระบายน้ำที่ดีเพื่อป้องกันน้ำท่วมขังจนกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคลูกน้ำยุงลาย การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน หาแหล่งกำจัดขยะประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงจัดสร้างแหล่งกำจัดขยะที่มีคุณภาพร่วมกัน การสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนใส่ใจรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 2) ส่งเสริมการอนุรักษ์และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและมลพิษต่างๆ
- 4) การพัฒนาและดูแลรักษาที่สาธารณะ เพื่อเป็นศูนย์สุขภาพหรือศูนย์เรียนรู้ของชุมชน
- 5) พัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- 6) ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์ด้านนี้มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เอื้อประโยชน์ในการพัฒนาต่างๆ การพัฒนาถนนในชุมชนให้เกิดความสะดวกในการสัญจร การประสานความร่วมมือกับท้องถิ่นใกล้เคียง เพื่อที่จะพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกัน ให้ประชาชนที่เดินทางไปมาได้เกิดความสะดวกในการสัญจร การพัฒนาถนนลงสู่แหล่งเกษตรให้สามารถขนส่งพืชผลทางการเกษตรได้สะดวกตลอดฤดู ตลอดปี จัดให้มีระบบไฟฟ้าลงสู่แหล่งเกษตรให้ราษฎรมีความสะดวกในการประกอบอาชีพและได้ใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า ขยายเขตไฟฟ้าในชุมชนเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะจุดที่มีการขยายตัวของชุมชนออกนอกหมู่บ้าน หรือมีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่

สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการผู้บกพร่องทางด้านร่างกายและการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมความรู้ในการประกอบอาชีพให้บุคคลเหล่านี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน สร้างศูนย์เรียนรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน จัดให้มีการฝึกอาชีพ มีการแข่งขันทักษะฝีมือแรงงาน สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในพื้นที่รวมถึงการประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ ส่งเสริมการศึกษาในระดับประถมศึกษา พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดความพร้อมและได้มาตรฐาน เตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป

สนับสนุนระบบสาธารณสุขในชุมชน สนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในชุมชน ทั้งความรู้ วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นและงบประมาณให้สามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดูแลสุขภาพประชาชนได้อย่างทั่วถึง การเฝ้าระวังและรายงานการอุบัติขึ้นของโรคภัยต่างๆในพื้นที่ การพัฒนาชุมชนให้ถูกสุขลักษณะไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค การพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันท่วงทีลดอัตราการเสียชีวิตลงได้ ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขโรคติดต่อในชุมชนสร้างองค์ความรู้ในการป้องกันแก้ไขโรคภัยต่างๆแก่ประชาชน สนับสนุนและร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในชุมชนในกิจกรรมต่างๆ มีการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ มีการประชุมและแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันจากหลายฝ่าย เช่น บ้าน โรงเรียน วัด รพ.สต. และเทศบาล ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร

พัฒนาการบริหารจัดการภายในองค์กรและขีดความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมให้มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนให้บุคลากรเข้าศึกษาอบรมตามสถาบันต่างๆ เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสามารถรองรับการพัฒนาชุมชนอย่างทั่วถึง การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้เกิดความพร้อมรองรับต่อการบริการประชาชน กำหนดตำแหน่งให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน ป้องกันและปราบปรามการทุจริต สร้างหลักธรรมาภิบาล การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่การวางแผนป้องกันยาเสพติดในระดับชุมชน การสร้างแนวทางป้องกัน 5 รั้วชุมชน สร้างรั้วชายแดนหมู่บ้านให้เกิดความเข้มแข็ง ด้วยการเฝ้าระวังบุคคลภายนอกที่น่ายาเสพติดเข้ามาเผยแพร่และระบาดในชุมชน มีการรายงานสถานการณ์ยาเสพติดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มีคณะกรรมการหมู่บ้านที่คอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุคคลต่างๆ ทั้งบุคคลภายในและภายนอกที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สร้างเครือข่ายชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งชุมชนปลอดยาเสพติด ให้ครอบครัวเอาใจใส่ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้ห่างไกลยาเสพติด เพิ่มสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว พัฒนาครอบครัวอบอุ่นมั่นคง ส่งเสริมการบำบัดฟื้นฟูแก่ผู้ติดยาเสพติด จัดกิจกรรมที่ให้ประชาชนได้ดำเนินการร่วมกัน จนไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

เสริมสร้างให้ผู้สูงอายุและผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณะต่างๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ สร้างความร่วมมือในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ พัฒนาสุขภาพอนามัย ให้การสงเคราะห์ จัดการศึกษา จัดสวัสดิการ รวมถึงหาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม ภายใต้หลักคิดที่ว่าผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูงสมควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัว ส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมือง ที่มีคุณภาพ

จัดให้มีศูนย์ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อรับมือภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากการที่มนุษย์สร้างขึ้น ให้มีการช่วยเหลือประชาชนและชุมชนด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการจราจร ด้านต่างๆที่ได้รับมอบหมาย มีการพัฒนาอาสาสมัครที่มีความพร้อมที่จะเผชิญเหตุได้ตลอดเวลา มีการฝึกอบรมทบทวนอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว วิทยุสื่อสาร สายด่วนแจ้งเหตุ

สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน เพื่อให้การพัฒนาสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนที่แท้จริง ลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น โดยไม่นำแนวคิดของใครคนใดคนหนึ่งมาตัดสินใจดำเนินการ ก่อนที่ทราบปัญหาจากประชาชน ให้ประชาชนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมตรวจสอบ มีการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างยุติธรรมตรงตามความต้องการของประชาชน สร้างหลักธรรมาภิบาล

ส่งเสริมการออกกำลังกายแก่ประชาชนทุกช่วงอายุ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์กีฬา สนามกีฬา อุปกรณ์ที่ทันสมัย ผู้ฝึกสอน สนับสนุนการกีฬาในชุมชนหรือโรงเรียน จัดตั้งทีมกีฬานิตต่างๆ เข้าแข่งขันในระดับจังหวัดระดับเขตระดับประเทศ พัฒนานักกีฬาให้มีศักยภาพไปสู่กีฬาอาชีพ สนับสนุนให้ผู้พิการเข้าถึงกีฬาและแข่งขันกีฬาทุกประเภท ทุกระดับ ส่งเสริมการใช้กีฬาเพื่อให้ประชาชนเยาวชนไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา
- 3) สร้างเสริมสุขภาพอนามัย เด็ก เยาวชน ประชาชน และพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ
- 4) จัดระบบบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข
- 5) การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6) การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 7) พัฒนาศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
- 8) สงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน สตรีคนชรา คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
- 9) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว
- 10) ส่งเสริมการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรไทย
- 11) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ
- 12) ส่งเสริมการดูแลรักษาสุขภาพที่เกิดจากโรคไม่ติดต่อ
- 13) สนับสนุนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนท้องถิ่น
- 14) ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการ
- 15) การประยุกต์ใช้ปัญญาเทคโนโลยีการเพื่อพิจารณาข้อพิพาททางการปกครอง

16) การบริการประชาชน

17) การส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬา และนันทนาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์ด้านนี้มีเป้าหมาย เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ดี ที่มีประโยชน์ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมรูปแบบประเพณีอันดีงาม ความประพฤติของประชาชน และส่งเสริมความรักความสามัคคีในชุมชนให้ดำรงอยู่ได้ จัดให้มีแม่พิมพ์ในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อป้องกันการสูญหายไปกับวันเวลา เป็นการยากที่จะสืบค้นและนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่คนรุ่นหลังได้อีก เพิ่มเวทีทางวัฒนธรรมจัดให้มีการแสดงอย่างต่อเนื่อง จัดงานประเพณีท้องถิ่นต่างๆ โดยเน้นการส่งเสริมกิจกรรมจากการดำเนินชีวิตจริงของประชาชน เช่นการใช้ระบบเศรษฐกิจพอเพียงในครอบครัว ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการจักสาน การเย็บผ้า การทอผ้า ตลอดจนทำนุบำรุงพุทธศาสนา ส่งเสริมกิจกรรมทางพุทธศาสนา จัดวันสำคัญทางพุทธศาสนา ใช้พุทธศาสนาพัฒนาด้านจิตใจแก่ประชาชนและเยาวชน จัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เข้าร่วมจัดงานประเพณีต่างๆ กับอำเภอนากลางและจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อส่งเสริมงานประเพณีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัด จัดนิทรรศการส่งเสริมสินค้าชุมชนตามงานประเพณีต่างๆ

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) ส่งเสริมพุทธศาสนา และศาสนาอื่นๆ
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม การละเล่นท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน
- 3) ส่งเสริมการจัดเทศกาล และงานประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย/กลยุทธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
1) สร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง	- มีแผนพัฒนาชุมชนของตนเอง	- ส่งเสริมกระบวนการวางแผนชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของคนทุกภาคส่วน
2) ประชาชนอยู่ดีกินดีมีงานทำ	- ประชากรในพื้นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น	- สร้างงานให้เกิดขึ้นกับชุมชน สร้างรายได้ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน
3) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	- จำนวนครัวเรือนต่อหมู่บ้านที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- สร้างแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีครอบครัวตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ให้ประชาชนได้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
1) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้	- จำนวนป่าชุมชนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการบุกรุกป่าชุมชนลดลง	- ปลูกป่าชุมชน - สนับสนุนให้ชุมชนมีระบบการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ - สร้างฝายชะลอการไหลของน้ำ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นของป่า - ป้องกันและเฝ้าระวังไฟป่า
2) อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ	- จำนวนแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนาต่อปี	- ขุดลอกแหล่งน้ำให้สามารถกักเก็บน้ำได้อย่างเพียงพอ - สำรวจแนวเขตแหล่งน้ำสาธารณะและจัดทำแนวเขตเพื่อป้องกันการบุกรุก - จัดให้มีสถานที่ต้องห้ามจับสัตว์น้ำเพื่อให้เป็นแหล่งขยายพันธุ์สัตว์น้ำ
3) ใช้น้ำใต้ดินให้เกิดประโยชน์อย่างมีระบบ	- ปริมาณน้ำใต้ดินมีเพิ่มขึ้น	- ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ตามหัวไร่ปลายนา เพื่อเพิ่มการดูดซับน้ำลงสู่ใต้ดิน - รณรงค์ลดการใช้สารเคมีด้านการเกษตร เพื่อลดการดูดซึมของสารเคมีสู่แหล่งน้ำใต้ดิน
4) ชุมชนน่าอยู่	- ชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบ มีสุขลักษณะ	- สร้างระบบบริหารจัดการชุมชน ชุมชนมีกฎระเบียบ มีบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด มีโทษปรับสำหรับผู้ก่อให้เกิดความสกปรกกับชุมชน จนขาดความสะอาด - ท้องถิ่นมีระบบการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลที่ดีมีประสิทธิภาพ - สร้างระบบการระบายน้ำที่ดี - สร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนใส่ใจรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
1) สร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนให้เอื้อประโยชน์ในการพัฒนา	- ระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในชุมชน	- พัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง ให้สะดวกและรวดเร็ว ครอบคลุมทุกพื้นที่ - ขยายเขตไฟฟ้าในชุมชน และขยายไฟฟ้า

ด้านต่อไป		สู่แหล่งเกษตร
2) สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการผู้บกพร่องทางด้านร่างกายและการเรียนรู้	- ระดับการช่วยเหลือตนเองได้ของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางด้านร่างกายและการเรียนรู้	- จัดการฝึกอบรม ให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางด้านร่างกายและการเรียนรู้
3) ประชาชนมีแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ	- จำนวนประชาชนที่ได้เข้าศึกษาเรียนรู้วิชาชีพ	- สร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชน สำหรับฝึกอาชีพแก่ประชาชน
4) เด็กเล็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป	- จำนวนเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ	- พัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5) มีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขป้องกันโรคในชุมชน	- จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน	- ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน
6) ชุมชนปราศจากโรคติดต่อ	- สถิติการเกิดโรคติดต่อในชุมชน	- อาสาสมัครเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อ
7) มีระบบการแพทย์ฉุกเฉินที่มีคุณภาพ	- ระบบการแพทย์ฉุกเฉินสามารถลดอัตราการเสียชีวิตของประชาชนลงได้	- พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ทั้งความสามารถบุคลากร และรถฉุกเฉินรับส่งคนป่วย และวัสดุอุปกรณ์
8) ประชาชนมีความรู้ด้านการใช้ยาสมุนไพร	- ประชาชนที่มีความรู้ด้านยาสมุนไพร	- ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร ทั้งการปลูกและให้ความรู้ในการใช้ยาสมุนไพร
9) มีภาคีเครือข่ายด้านสาธารณสุข	- ภาคีเครือข่ายสาธารณสุข ที่แสดงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน	- สร้างภาคีเครือข่ายสาธารณสุข เช่น เทศบาล รพสต. โรงเรียน ภาคประชาชน องค์กรชุมชน
10) มีระบบการบริหารจัดการองค์กรที่ดี	- ผ่านเกณฑ์การวัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ ผ่านการประเมินการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี	- สร้างระบบการวัดเป้าหมายองค์กร (KPI) ให้มีคุณภาพ - สร้างระบบการวัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการปฏิบัติราชการเพื่อประเมินบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นธรรม - จัดให้มีการประเมินผลจากบุคคลภายนอก - ปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้มี

		ประสิทธิภาพ
11) บุคลากรมีคุณภาพ	- ผลงานที่เกิดขึ้น เกิดประโยชน์กับชุมชน	- จัดฝึกอบรมหรือส่งพนักงานเข้าอบรมตามสถาบันต่างๆ - ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น
12) ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด	- จำนวนหมู่บ้านที่ปลอดภัยจากยาเสพติดต่อปี	- สร้างหมู่บ้าน 5 ร้ว ป้องกันยาเสพติด
13) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดี	- คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส	- จัดสวัสดิการแก่ ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
14) สร้างคุณค่าแก่ผู้สูงอายุ	- กิจกรรมต่างๆที่ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต ที่เป็นประโยชน์ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้	- สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม
15) อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือนมีคุณภาพ	- ความพร้อมสำหรับการให้การช่วยเหลือประชาชนในทุกๆด้าน	- จัดฝึกทบทวน อปพร. เป็นประจำทุกปี
16) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	- กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวนประชาชนที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วม	- สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการบริหารงาน
17) ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง	- ปัญหาสุขอนามัยประชาชนในพื้นที่ จำนวนผู้ป่วยตามสถานพยาบาล	- ส่งเสริมการออกกำลังกาย จัดสร้างสนามกีฬาชนิดต่างๆ - จัดการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน - จัดส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันในระดับต่างๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
1) อนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	- กิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	- จัดให้มีแม่พิมพ์ในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น - เพิ่มเวทีทางวัฒนธรรมจัดให้มีการแสดงออกอย่างต่อเนื่อง
2) ส่งเสริมพุทธศาสนา	- กิจกรรมทางพุทธศาสนาที่ได้ดำเนินการ	- เข้าค่ายพุทธธรรม เพื่อฝึกอบรมขัดเกลาจิตใจแก่เยาวชน - ส่งเสริมสนับสนุนการบวชสามเณรภาค

		ฤดูร้อน - จัดกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา
3) ส่งเสริมการท่องเที่ยว	- กิจกรรมที่เข้าร่วมดำเนินการ	- ร่วมกับอำเภอเมืองและจังหวัดหนองบัวลำภูจัดกิจกรรมงานประเพณีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัด

4) จุดยืนทางยุทธศาสตร์

“ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

(3) การวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

3.1) การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการคือ การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาเนื่องจากจะทำให้ทราบถึงปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนา และทำให้ทราบถึงระดับการพัฒนาในปัจจุบัน โดยเทศบาลตำบลนาหนองทุ่มได้ใช้เทคนิค SWOT Analysis ในการทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลและได้นำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนา (S1)
2. เทศบาลตำบลนาหนองทุ่มมีการให้บริการตอบสนองต่อการร้องขอจากประชาชนอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (S2)
3. ผู้บริหารท้องถิ่นมีการรับฟังความเห็นและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน การให้บริการ และการบริหารงาน (S3)
4. เทศบาลตำบลนาหนองทุ่มมีถนนสายหลักเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด เป็นเส้นทางขนส่งผลผลิตทางการเกษตร การค้า และการท่องเที่ยว (S4)

จุดอ่อน (Weakness)

1. ข้อจำกัดด้านงบประมาณซึ่งไม่เพียงพอต่อการพัฒนา (w1)
2. เทศบาลมีพื้นที่ขนาดใหญ่และมีลักษณะเป็นไขว้รอบไขว้แดง ทำให้การปฏิบัติงาน การให้บริการ ประชาชนมีความล่าช้าและไม่ทั่วถึง ประกอบกับความเหลื่อมล้ำระหว่างเทศบาลตำบลนาหนองทุ่มกับเทศบาลตำบลกุดดินจี่ในเขตของบางหมู่บ้าน ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการให้บริการ (w2)
3. เจ้าหน้าที่ของเทศบาลขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความเชี่ยวชาญในการบริหารงานงบประมาณ การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมทั้ง ไม่มีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานตามภารกิจ (w3)
4. ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว งานฝีมือ ทักษะความรู้แบบดั้งเดิมที่โดดเด่น ต่อการใช้จ่ายในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจระดับท้องถิ่นเกิดการขยายตัว (w4)

5. ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติอื่น ส่งผลให้การทำเกษตรกรรมต้องพึ่งพาน้ำตามฤดูกาลซึ่งไม่มีความแน่นอนและเพียงพอต่อความต้องการ ขณะที่ป่าไม้ก็ขาดการดูแลรักษา มีการบุกรุกป่าต้นน้ำ และไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล (w5)

6. ภาคประชาชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองซึ่งเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตย และความต้องการของประชาชนกับทิศทางพัฒนาอาจขัดแย้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ (w6)

7. ประชากรส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ขาดทักษะด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัยในการทำเกษตร เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก มากกว่าการใช้เครื่องจักรกล อันเนื่องมาจากความยากจนในระดับครัวเรือน หรือการติดกับดักรายได้ปานกลาง ไม่สามารถยกระดับรายได้ (w7)

8. มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรปริมาณมาก ส่งผลให้เกิดการตกค้างในน้ำ ดิน สัตว์น้ำและพืชผล ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยเสื่อมโทรมโดยรวม ทั้งชีวิต สัตว์เลี้ยง และทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้งบประมาณจำนวนมากในการแก้ไขปัญหา (w8)

โอกาส (Opportunity)

1. พื้นที่ทั่วไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรม หากพัฒนาไปสู่สังคมเมืองก็จะสามารถกำหนดผังเมืองหรือทิศทางการพัฒนาในเชิงกายภาพได้หลากหลาย เพื่อรองรับการใช้งานในอนาคต (O1)

2. กรณีการพัฒนาเน้นด้านเกษตรกรรมก็สามารถกำหนดนโยบายทิศทางการพัฒนาและสามารถสร้างเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพได้ รวมทั้งสามารถพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ (O2)

3. เทศบาลตำบลนาหนองทุ่มสามารถรองรับงบประมาณอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นเพื่อนำงบประมาณมาพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติมได้ (O3)

4. มีการแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการต่างๆ ในการร่วมบริหารงานเทศบาล ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอันเป็นหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย (O4)

5. พนักงานเทศบาลสามารถฝึกทักษะและเพิ่มความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ได้เรื่อย ๆ โดยการเข้ารับฝึกอบรมและการเข้าร่วมพัฒนาทักษะที่จำเป็นและเกี่ยวข้องจากภายในเทศบาลและหน่วยงานอื่น (O5)

6. เทศบาลตำบลนาหนองทุ่มสามารถร่วมมือแบบบูรณาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงได้ตลอดเวลา (O6)

7. หน่วยงานภายในเทศบาลบางส่วนซึ่งมีคุณภาพในการให้บริการสามารถเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานได้ยิ่งขึ้นในอนาคต (O7)

อุปสรรค (Treats)

1. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและจัดเก็บเองของเทศบาลมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนา โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิต (T1)

2. ความไม่ชัดเจน การไม่มีอิสระในการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น โดยความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนท้องถิ่น เป็นเสมือนผู้ใต้บังคับบัญชาของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นการรับนโยบายมาปฏิบัติตามมากกว่าการริเริ่ม (T2)

3. ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น ประชาชนทั่วไปขาดการรับรู้ เข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการบริหารงานของเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้การสื่อสารอาจผิดพลาดหรือขัดแย้งกันได้ (T3)

4. สภาพการณ์ภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ที่อยู่นอกเหนือการจัดการของเทศบาล เช่น ภาวะโรคระบาด สภาพอากาศ หรืออุบัติเหตุ (T4)

5. พนักงานเทศบาลขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่มีความเชี่ยวชาญในทักษะที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน (T5)

6. การกิจตามอำนาจหน้าที่แปรผกผันกับความพร้อมของบุคลากรและทรัพยากร ความสามารถในการบริหารงานของเทศบาล ทำให้บางภารกิจไม่สามารถดำเนินการได้หรือหากดำเนินการก็มักขาดประสิทธิผล (T6)

7. การแข่งขันทางการเมืองในท้องถิ่นต่อการเข้าถึงอำนาจบริหารและสภาท้องถิ่น รวมทั้งการใช้อิทธิพลในการกำหนดนโยบายโดยขาดความยึดโยงกับประชาชน (T7)

8. ปัญหาของตัวบทกฎหมาย/ระเบียบที่บังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ (T8)

3.2) การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกแม้จะไม่ใช่ว่าปัจจัยที่สามารถกำหนดได้ แต่สามารถหาวิธีการรองรับปรับเปลี่ยนสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินต่อไปได้ภายใต้ข้อจำกัดและการวางแผนล่วงหน้าโดยสภาพแวดล้อมภายนอกในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. ด้านสังคม-การเมือง-การปกครอง

1.1 สังคมสูงวัย ด้วยระบบสาธารณสุขที่ทันสมัยทำให้คนมีอายุยืนมากขึ้น ทำให้การพัฒนาในอนาคตต้องวางแผนรองรับคนกลุ่มนี้ ขณะเดียวกันก็ต้องรับมือกับประชากรวัยแรงงานที่มีจำนวนลดลง

1.2 การศึกษา แนวโน้มของผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น การเข้าถึงการศึกษาทำให้ประชาชนสามารถรู้ เข้าใจและแสดงบทบาทของตนในการพัฒนาท้องถิ่นที่หลากหลาย รวมทั้งอาจเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

1.3 ระเบียบ/กฎหมาย การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา กฎหมายจากส่วนกลางขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน บางครั้งอาจขัดแย้งกับประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่น

1.4 ความหลากหลายทางสังคม/การเมือง/วัฒนธรรม เนื่องจากการเปิดเขตการค้าเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานและทุน รวมทั้งความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ อาจส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นได้

1.6 การปรับตัวของระบบสาธารณสุขต่ออุบัติเหตุโรคระบาด ซึ่งยังมีความคาดเคลื่อนระหว่างราชการส่วนกลางกับท้องถิ่นในการรับมือ

1.7 ปัญหาทางสังคม อาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ

2. ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน

2.1 การเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในการเคลื่อนย้ายทุน แรงงานและทรัพยากรซึ่งต้องมีการปรับตัวทั้งสองฝ่ายและท้องถิ่นคือผู้รับผิดชอบสำคัญในการรับมือกับการดูแลวิถีชีวิตของประชาชนเบื้องต้น

2.2 ระบบเศรษฐกิจของโลกทุนนิยมต่อการประกอบอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะการเกษตรซึ่งมีความผันผวนของราคาผลผลิตและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมทั้งเทคโนโลยีที่จะช่วยให้เกิดการผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณมาก

2.3 การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเชิงเดี่ยว ไม่มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการ หรือความหลากหลายของสินค้าและบริการ

2.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นซึ่งอาจมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีบทบาทนอกเหนือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมและโลกาภิวัตน์

3.1 การใช้เทคโนโลยีในพื้นที่การเกษตรยังมีอัตราที่ต่ำ เนื่องจากมีราคาสูง

3.2 การคิดค้นนวัตกรรมท้องถิ่นไม่มี เนื่องจากไม่มีความรู้และทักษะ ส่วนใหญ่เป็นทักษะด้านการช่างทั่วไป

3.3 สังคมถูกขับเคลื่อนไปตามยุคโลกาภิวัตน์ มีการเข้าถึงเทคโนโลยีบางอย่าง เช่น โทรศัพท์มือถือ

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1 การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝนเนื่องจากในพื้นที่ไม่มีระบบชลประทาน อันเป็นผลมาจากปรากฏการณ์ภาวะโลกร้อน เอลนีโญ ลานีญา อาจก่อให้เกิดความแห้งแล้งหรือน้ำท่วมมากเกินไป

4.2 การเกิดอุทกภัย วาตภัยหรืออัคคีภัยในแต่ละช่วงฤดูกาล

4.3 สภาพอากาศที่มีการปนเปื้อน PM 2.5 ซึ่งเป็นฝุ่นขนาดเล็กที่มีอันตรายต่อสุขภาพ

4.5 การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และที่สาธารณะ ส่งผลให้เขตป่าไม้ลดลง ลดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ระบบนิเวศอาจเกิดการเปลี่ยนแปลง สัตว์บางชนิดอาจสูญพันธุ์

4.6 การใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตรกรรมในปริมาณสูง ส่งผลต่อระบบนิเวศโดยรวม อาจเสื่อมโทรมและอาจต้องใช้งบประมาณฟื้นฟูสูง

5. ด้านวัฒนธรรมประเพณี

5.1 ความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่นอันเนื่องมาจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ หรือการไม่ปรับตัว การที่วัฒนธรรมบางอย่างไม่สามารถตอบสนองต่อวิถีชีวิตของประชาชนได้ การกำหนดนโยบาย การส่งเสริมจึงต้องแสวงหาแนวทางที่รองรับการเปลี่ยนแปลงนี้

5.2 การผสมผสานทางวัฒนธรรมจากต่างถิ่นโดยมีการกลมกลืนความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นรูปแบบใหม่ โดยบางวัฒนธรรมอาจกลายมาเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นชนิดใหม่ ขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมสูญหายไปหรือถูกปรับเปลี่ยนเนื้อหาไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่เทศบาลจะต้องมีกรอบกระบวนการทัศน์ หรือการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงไปในระดับวิถีชีวิต

5.3 การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณีเป็นแบบทางการมากขึ้น โดยการกำกับของรัฐ (รัฐอยู่เหนือสังคม) จะทำให้วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิมสูญหายไป ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น และลด/สูญเสียมูลค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย